

Επιμέλεια κειμένου: Παναγιώτης Χαλούλος
<http://users.sch.gr/pchaloul/>
<https://pchaloul.blogspot.com/>

Τάσος Ζωγράφος (1926-2011), ένας «νεοναΐφ» ζωγράφος του ελληνικού κόσμου

Τα μακρόστενα σώματα στις φιγούρες των αγγέλων και των γοργόνων του μας θυμίζουν βυζαντινή αγιογραφία. Στα έργα του βλέπουμε γοργόνες, καρβάκια, ακρογάλια, παλιά νεοκλασικά σπίτια με παραδοσιακά κάγκελα, φτερωτές μορφές, νέες και νέους, έφιππους ήρωες της ελληνικής ιστορίας, σημαϊάκια, δέντρα με καρπούς, λουλούδια, πουλιά, άλογα, δάπεδα με βότσαλα, ζωγραφισμένα με έντονα ζωηρά χρώματα, χωρίς καθόλου φωτοσκιάσεις και διαβαθμίσεις του χρώματος. Οι μορφές του παραμορφωμένες συνειδητά ως προς τις αναλογίες τους ανάλογα με τη σημασία που θέλει να τους προσδώσει. Στοιχεία όλα αυτά που τον τοποθετούν στα πλαίσια της ναΐφ ζωγραφικής, αλλά συνειδητής και ηθελημένης τεχνοτροπίας. «...Ναΐφ είναι αυτός που έχει άγνοια της εικόνας και δημιουργεί εικόνα» δήλωσε ο ίδιος σε συνέντευξή του. «Ο Μακρονησιώτης λαϊκός τεχνίτης, κάτοχος της τεχνικής και κυρίως των εκφραστικών μέσων, αποφεύγει τις κακοτοπίες», είχε δηλώσει ο Μποστ.

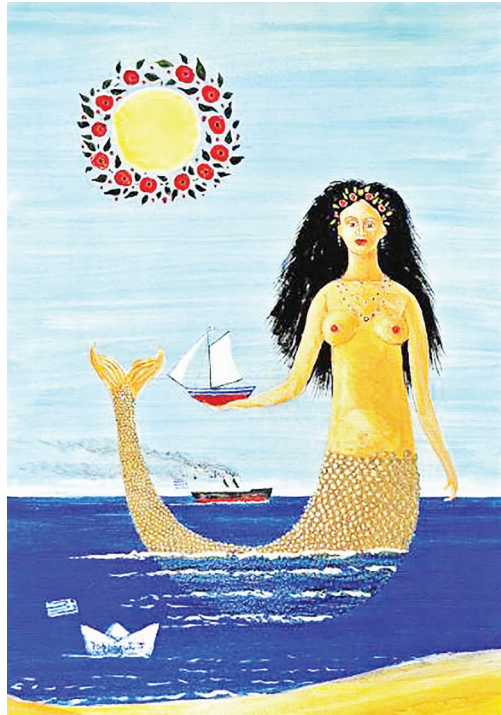
«Ζωγραφίζοντας φτιάχνω έναν κόσμο δικό μου», δηλώνει ο καλλιτέχνης. «Έναν κόσμο που κάποτε ήταν ολωνών μας. Σ' αυτόν τον κόσμο ο ουρανός είναι όπως και πρώτα καταγάλανος και ανέφελος. Στις θάλασσές του πλέουν τα καρβία των παιδικών μας χρόνων. Οι πορτοκαλιές κατάφορες. Τα παλιά νεοκλασικά σώζονται ολόρθα με σημαίες στα μπαλκόνια. Παντού στα παράθυρα, στον ουρανό και στη θάλασσα ΓΥΝΑΙΚΑ».

«...Αν δεν έβλεπες τον ογδοντάχρονο σκηνογράφο Τάσο Ζωγράφο, θα πίστευες πως ακούς έναν νεαρό καλλιτέχνη στα πρώτα του βήματα. Μάτια ζωντανά, χαρούμενα, παιδιού και μάλιστα σκανταλιάρικου...» γράφει ο Γιώργος Δουατζής προλογίζοντας τη συνέντευξη που του έδωσε ο καλλιτέχνης. Παραθέτουμε δύο από τις ερωτήσεις και απαντήσεις από τη συνέντευξη:

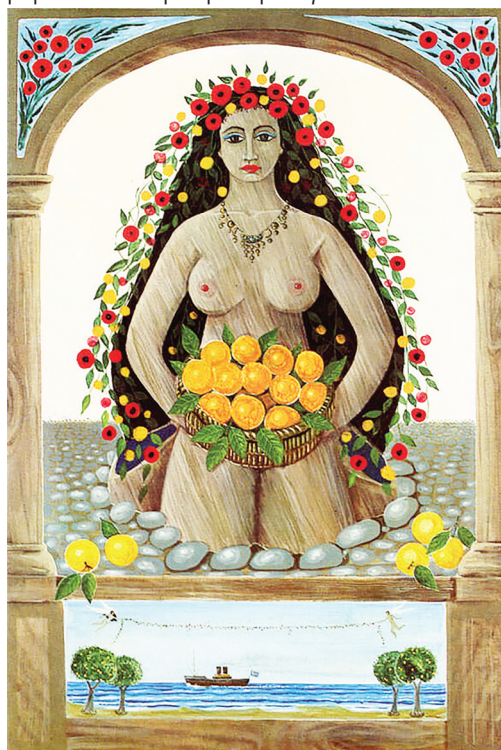
– Πώς χαρακτηρίζετε τη ζωγραφική σας;

– Νεοναΐφ. Όταν ήταν διευθυντής ο Παπαστάμος στην Εθνική Πινακοθήκη, με είχε πει ναΐφ. Γέλασα και του είπα «είμαι ναΐφ με εκατόν πενήντα ταινίες και πενήντα θεατρικά που έχω σκηνογραφήσει; Ναΐφ είναι αυτός που έχει άγνοια της εικόνας και δημιουργεί εικόνα». Είμαι νεοναΐφ λοιπόν.

– Γιατί τόσες γοργόνες στη ζωγραφική σας;

– Όταν ήμουν στη Μακρόνησο και βλέπαμε το κανάλι μεταξύ Λαυρίου – Μακρονήσου, περνούσε μια φώκια η οποία μέσα στο νερό ήταν μια σκέτη χάρη με τις κινήσεις της. Τότε ανακάλυψα γιατί οι ναυτικοί μιλούν για γοργόνες. Ήταν τέτοια η στέριση της γυναίκας, που βλέποντας τέτοια πλάσματα στο νερό, βλέπανε γυναίκες. Γι' αυτό ο Καββαδίας είχε τη γοργόνα στο μπράτσο του. Χορεύτρια την έλεγε...

Ο Τάσος Ζωγράφος γεννήθηκε στη Λιβαδεία το 1926. Κατά την περίοδο της Κατοχής ήρθε με την οικογένειά του στην Αθήνα. Πριν το τέλος της δεκαετίας του 1940 ξεκίνησε τη δημιουργική διαδρομή του στο χώρο της τέχνης μέσα από τη γόνιμη μαθητεία του πλάι στον Γ. Τσαρούχη. Στα χρόνια της εξορίας του στη Μακρόνησο έκανε σκηνογραφίες σε πολλά θεατρικά έργα.

Το '50 γύρισε στην Αθήνα και δούλεψε ως ζωγράφος σκηνικών στο Ελεύθερο Θέατρο.

Το Εθνικό τον είχε αποκλείσει για τα «κοινωνικά» του φρονήματα. Το '53 άρχισε να κάνει σκηνικά σε μικρά θέατρα. Ως σκηνογράφος καθιερώθηκε το '55 με τη δουλειά του στο φιλμ του Ν. Κούνδουρου «Ο Δράκος».

Η καλλιτεχνική δημιουργία του Τ. Ζωγράφου σχετίστηκε, κατά ένα μεγάλο μέρος της, με την ονομαζόμενη «χρυσή» εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, αλλά και με το σύγχρονο Ελληνικό Κινηματογράφο, με το θέατρο και την τηλεόραση. Ο Τ. Ζωγράφος «ανάστησε», σαν σκηνογράφος, το «άρωμα» ολόκληρων εποχών και για τη σκηνογραφική του δουλειά έχει αποσπάσει πέντε βραβεία στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης, ένα κρατικό και δύο βραβεία της τηλεόρασης.

Πηγές:

<https://www.tovima.gr>
<https://www.fractalart.gr/tasos-zografos/>
<https://www.imerodromos.gr/zografos/>
https://www.avgi.gr/tehnes/101008_tasos-zografos-sto-metro-tis-laikis-sofias